

Obsah

Předmluva	5
Úvod	7
1. Transformační popis jazyka a směry na něj navazující	11
1.1 Zdroje transformační gramatiky	11
1.2 Hlavní stadia vývoje transformačního popisu jazyka	19
1.21 Chomského Syntaktické struktury	19
1.22 Standardní teorie	20
1.23 Generativní sémantika	26
1.24 Rozšířená standardní teorie	29
1.25 Lexikalistická hypotéza v konvence $\bar{X}$	33
1.26 Podmínky pro transformační pravidla a teorie stop	36
1.27 Teorie nadřazení a vázání	39
1.3 Přístupy vycházející z transformačního popisu	47
1.31 Fillmorova pádová gramatika a větná sémantika	47
1.32 Relační gramatika	52
1.33 Lexikálně funkční gramatika	55
1.4 Kritika a ohlas transformační gramatiky	59
2. Analytické modely a model "smysl $\leftrightarrow$ text"	63
2.1 Analytické (množinové) modely jazykových jevů	63
2.2 Model "smysl $\leftrightarrow$ text"	67
2.3 Referenční aspekty smyslu věty	73
3. Funkční směry v západní lingvistice	78
3.1 Stratifikační lingvistika	78
3.2 Funkční gramatika	80
3.3 Funkční přístupy britské lingvistiky	82
4. Lingvistika textu	84
4.1 Úvodní poznámky	84
4.2 Věta a text	86
4.3 Návaznost textu	91
4.4 Třídění textů	95
4.5 Závěr	96
5. Sémantika z hlediska intenzionální logiky	98
5.1 Intenzionální sémantika a jazykový význam	98
5.2 Generativní síla komplexního popisu	102
5.3 Kognitivní věda a situační sémantika	106

6. Významová stavba věty a funkční generativní popis	110
6.1 Nové české a slovenské práce o větné struktuře	110
6.11 Teorie větných vzorců	111
6.12 Sémantická výstavba ruské věty	112
6.13 Distinktivní rysy aktantů (hloubkových pádů)	113
6.14 Propozice a její komunikační modifikace	113
6.15 Kvantitativní analýza	114
6.16 Některé další přístupy	115
6.17 Závěrečné poznámky	115
6.2 Principy a východiska funkčního generativního popisu (FGP)	116
6.21 Členění jazykového systému	116
6.22 Zásady pojmového aparátu popisu	120
6.23 Dosavadní varianty FGP a jeho aplikace	124
6.24 Porovnání s jinými přístupy	124
6.3 Celková charakteristika FGP	127
6.31 Koncepce rovin	127
6.32 Valence a její třídění	129
6.33 Aktuální členění věty	132
6.34 Sémantika negace	135
6.35 Presupozice a alegace	135
6.36 Závěrečné poznámky	136
6.4 FGP a sémantika věty	137
6.41 Význam a obsah	137
6.42 Vágnost a víceznačnost	138
6.43 Synonymie	142
6.44 Specifikace jednotek tektogramatické roviny	146
6.45 Závěrečné poznámky	148

Příloha

Matematické otázky popisu přirozeného jazyka	150
1. Úvod	150
2. Formální gramatiky a typy explicitního popisu jazyka	153
2.1 Základní notace	154
2.11 Definice	156
3. Generativní gramatiky	157
3.1 Základní pojmy	157
3.11 Definice	157
3.2 Hierarchie gramatik	158
3.21 Definice	158
3.3 Poznámky k uplatnění typů gramatik a k jejich obecné charakteristice	161
3.4 Formální popis jazykového systému	161

3.41 Definice	162
3.5 Uzávěrové operace a Chomského hierarchie	163
3.6 Charakterizace funkčního generativního popisu (FGP) a zjemnění Chomského hierarchie	164
4. Závěr	166
Seznam literatury	168
Zkratky	182
Rejstřík jmenný	183
Rejstřík věcný	187